

Громадська думка: «за» чи «проти» НАТО

За даними опитування, яке в грудні 2007 року провів фонд «Демократичні ініціативи», готовність взяти участь у всенародному референдумі щодо вступу України до НАТО висловили 64% опитаних. Із них проголосували б за вступ однозначно чи ймовірно 32%, проти — 53%. Серед тих громадян, які підтримують членство в НАТО, 46% вважають, що цим буде гарантовано безпеку України, 25% переконані, що вступ до Альянсу дасть змогу зміцнити й модернізувати національне військо, 22% — сприятиме руху України в бік сучасної європейської цивілізації. Серед противників членства в НАТО 60% опитаних побоюються втягнення України у військові дії, 53% зважають його агресивним імперіалістичним блоком, 50% бояться, що членство в блоці зіпсує відносини з Росією.

За даними опитування, проведеного фондом «Демократичні ініціативи», найбільше противників євроатлантичної інтеграції України — серед людей, яким понад 55 років. Найбільше ж підтримує вступ до НАТО молодь віком до 30 років, але і серед цієї вікової групи відсутня абсолютна перевага підтримки вступу до НАТО.

У процесі дослідження громадської думки з'ясовано, що найбільш позитивно до НАТО ставляться ті,

хто більше про нього знає. Той, у кого поінформованість про діяльність НАТО нижча, ставляться до Альянсу негативно, іноді вороже. Щоб бути переконаним, треба бути освіченим. Це важливо і для тих, хто — «за» НАТО, і для тих, хто — «проти».

Результати соціологічних досліджень свідчать про те, що поінформованість пересічних громадян із питань євроатлантичної інтеграції стабільно перебуває на рівні між низьким та середнім,

ближчим до низького, тоді як частка добре поінформованих громадян є незначною.

Характерними рисами громадської думки в українському суспільстві є домінування підтримки курсу держави на європейську інтеграцію і недостатня підтримка євроатлантичної інтеграції України. Прийняті політичним керівництвом країни рішення «провисають» і не одержують достатньої підтримки населення. Процес євроатлантичної інтеграції в цих умовах набуває переривчастого характеру. Існує неформальне правило, що країна не може бути запрошена до Альянсу, якщо, згідно з надійними соціологічними опитуваннями, кількість противників членства значно перевищує кількість прихильників. Головна проблема процесу підготовки і набуття членства — це забезпечення легітимності.

Серед обов'язкових процедур вступу до НАТО проведення загальнонаціонального референдуму немає. Це питання кожна країна вирішує самостійно. Із усіх 26

членів НАТО питання про приєднання країни до Організації Північноатлантичного договору виносилося на загальнонаціональний референдум лише в трьох країнах: у Словаччині (23-24 травня 1997 р.), Угорщині (16 листопада 1997 р.) та в Словенії (23 березня 2003 р.). При цьому референдум у Словаччині був визнаний таким, що не відбувся, оскільки в ньому взяли участь лише 9,53% виборців. Перед набуттям членства Словаччини в НАТО 29 березня 2004 року референдум не проводився. За вступ до НАТО в Угорщині і Словенії висловилися відповідно 85,3% і 66,02% громадян, які голосували.

Законодавство України не містить вимоги провести референдум щодо вступу до НАТО, але гарантує громадянам право на таке волевиявлення на всеукраїнському референдумі з народної ініціативи. Отже, як не раз наголошував Президент України, держава обов'язково зважатиме на волю українських громадян, коли остаточно вирішуватиме питання про вступ до Альянсу.

Микола КОРДОН,
кандидат історичних наук,
доцент, директор
Житомирського
регіонального навчально-
наукового центру з
європейської та
євроатлантичної інтеграції
України.